

Pris og optag på HD-uddannelsen

Indledning

Hvert år undersøger FSR – danske revisorer prisudviklingen på HD-uddannelsen. En udvidelse i år er, at analysen også ser på udviklingen i antallet af studerende, som er optaget på HD-uddannelsen. Dette gøres for de fire største udbydere i landet; Aalborg Universitet (AAU) Aarhus Universitet (AU), Copenhagen Business School (CBS) og Syddansk Universitet (SDU).

For revisoren bliver HD-uddannelsen ofte brugt, som første skridt på vejen mod en kandidatgrad i revision og senere revisoreksamen. HD-uddannelsen er normeret til fire år, to år til HD 1. del og to år til HD 2. del og er en uddannelse svarende til bachelorniveau, men hvor den studerende sideløbende med sit studie kan have en erhvervskarriere.

Mange ansatte fra revisorbranchen, men også andre brancher, bliver ofte tilbudt muligheden for at dygtiggøre sig på HD-studiet. I den forbindelse er det ofte arbejdsgiver, som betaler for uddannelsen, da HD-uddannelsen ikke er finansieret af staten eller SU-berettiget. Dermed er det relevant for revisorbranchen at kende til prisniveauet for en HD.

Optaget på HD-studiet viser noget om bevægelserne i uddannelsesmønsteret og kan give en indikation af, hvor mange revisorer der uddannes i fremtiden.

Overbygningen på HD-uddannelsen er enten en deltidskandidat (brugerbetaling) eller en fuld-tidskandidat (finansieret af staten). Som en ny mulighed har Folketinget vedtaget et lovforslag om et erhvervskandidatstudie (finansieret af staten). Erhvervskandidatuddannelsen er normeret til fire år med et krav om minimum 25 timers relevant erhvervsarbejde om ugen. Uddannelses- og Forskningsministeriets hensigt er, at studerende kan blive optaget fra sommer 2018.

Hovedkonklusioner

- CBS tilbyder den dyreste (111.000 kr.) HD-uddannelse og AAU den billigste HD-uddannelse (93.000 kr.), hvilket er en forskel på knap 20 pct.
- Prisstigningerne på en samlet HD-uddannelse har gennem de seneste år været små, og gennemsnitsprisen er steget med en pct. fra 2016 til år 2017/18.
- Generelt er der et fald i antallet af studerende, som optages på HD 1. del og HD 2. del. Samlet for HD-uddannelsen har der været et fald på omkring 30 pct. optagne fra 2014/15 til 2017/18.

K / KONTAKT**Sara Sayk**

Chefkonsulent,
Registreret revisor,
cand.merc.aud.
mail: ssa@fsr.dk
tlf.: 4193 3129

Prisen på en samlet HD-uddannelse er stort set uændret

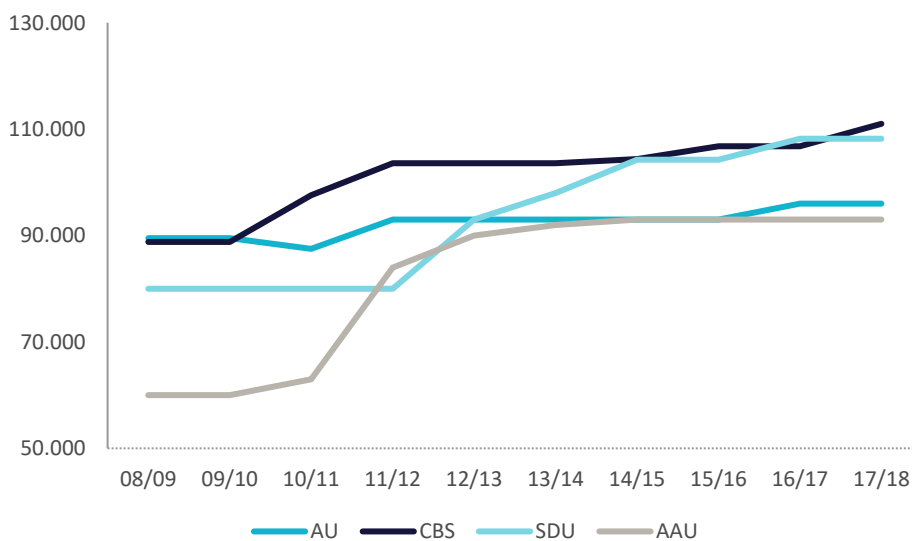
I den seneste årrække har der kun været mindre ændringer i prisen for en HD-uddannelse, og i år er det kun CBS ud af de fire uddannelsesinstitutioner, der udbyder uddannelsen, som har valgt at hæve prisen. CBS har haft en prisstigning på 3,9 pct., således at en samlet HD-uddannelse fra CBS i 2017/2018 koster 111.000 kr. De tre andre uddannelsesinstitutioner har samme pris i år som for studieåret 2016/17, spændende fra den billigste på 93.000 kr. til den dyreste på 108.200 kr.

I gennemsnit koster en samlet HD-uddannelse 102.050 kr. Sammenlignet med året før er det en stigning på 1 pct., som skyldes, at CBS har hævet prisen. Prisforskellen mellem den billigste samlede HD-uddannelse på AAU og den dyreste på CBS er knap 20 pct.

Figur 1 og Tabel 1 viser prisudviklingen for en samlet HD-uddannelse fra 2008/09 til 2017/18 opdelt på de fire uddannelsesinstitutioner, der udbyder uddannelsen.

Figur 1

Prisudviklingen for en samlet HD-uddannelse (opgjort i DKK løbende priser)

Kilde: Universiteternes hjemmesider

Tabel 1

Prisudviklingen for en samlet HD-uddannelse (opgjort i DKK løbende priser)

Studieår	AU		CBS		SDU		AAU	
	Pris	Årlig prisstigning	Pris	Årlig prisstigning	Pris	Årlig prisstigning	Pris	Årlig prisstigning
08/09	89.500	9%	88.800	11%	80.000	12%	60.000	19%
09/10	89.500	0%	88.800	0%	80.000	0%	60.000	0%
10/11	87.500	-2%	97.600	10%	80.000	0%	63.000	5%
11/12	93.000	6%	103.600	6%	80.000	0%	84.000	33%
12/13	93.000	0%	103.600	0%	93.000	16%	90.000	7%
13/14	93.000	0%	103.600	0%	98.000	5%	92.000	2%
14/15	93.000	0%	104.400	1%	104.250	6%	93.000	1%
15/16	93.000	0%	106.800	2%	104.250	0%	93.000	0%
16/17	96.000	3%	106.800	0%	108.200	4%	93.000	0%
17/18	96.000	0%	111.000	4%	108.200	0%	93.000	0%

Kilde: Universiteternes hjemmesider

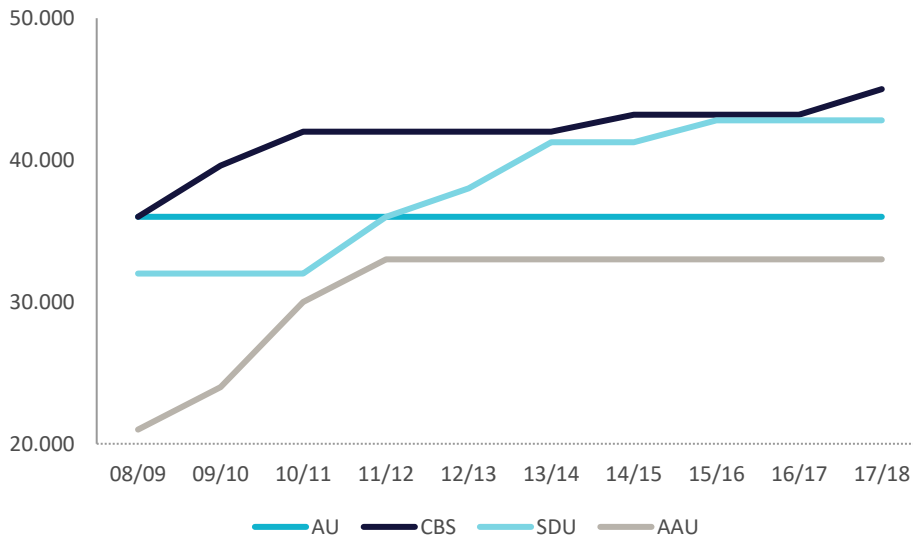
Stor prisforskel på den dyreste og den billigste HD 1. del

I studieåret 2017/18 har CBS sat prisen op på HD 1. del med 4 pct., og CBS' HD 1. del koster nu 45.000 kr. De andre tre uddannelsesinstitutioner; AU, SDU og AAU har ikke ændret prisen for HD 1. del sammenlignet med studieåret før.

Prisforskellen mellem den billigste HD 1. del på AAU på 33.000 kr. til den dyreste på CBS på 45.000 kr. er dermed 12.000 kr., hvilket betyder, at prisen er cirka 36 pct. højere på CBS end AAU.

Figur 2 og Tabel 2 viser prisudviklingen for en HD 1. del fra 2008/09 til 2017/18 opdelt på de fire uddannelsesinstitutioner, der udbyder uddannelsen.

Figur 2
Prisudviklingen for HD 1. del (opgjort i DKK løbende priser)

Kilde: Universiteternes hjemmesider

Tabel 2
Prisudviklingen for HD 1. del (opgjort i DKK løbende priser)

Studieår	AU		CBS		SDU		AAU	
	Pris	Årlig prisstigning	Pris	Årlig prisstigning	Pris	Årlig prisstigning	Pris	Årlig prisstigning
08/09	36.000	13%	36.000	20%	32.000	14%	21.000	27%
09/10	36.000	0%	39.600	10%	32.000	0%	24.000	14%
10/11	36.000	0%	42.000	6%	32.000	0%	30.000	25%
11/12	36.000	0%	42.000	0%	36.000	13%	33.000	10%
12/13	36.000	0%	42.000	0%	38.000	6%	33.000	0%
13/14	36.000	0%	42.000	0%	41.250	9%	33.000	0%
14/15	36.000	0%	43.200	3%	41.250	0%	33.000	0%
15/16	36.000	0%	43.200	0%	42.800	4%	33.000	0%
16/17	36.000	0%	43.200	0%	42.800	0%	33.000	0%
17/18	36.000	0%	45.000	4%	42.800	0%	33.000	0%

Kilde: Universiteternes hjemmesider

Prisen på HD 2. del er uændret på tre ud af fire udbydere

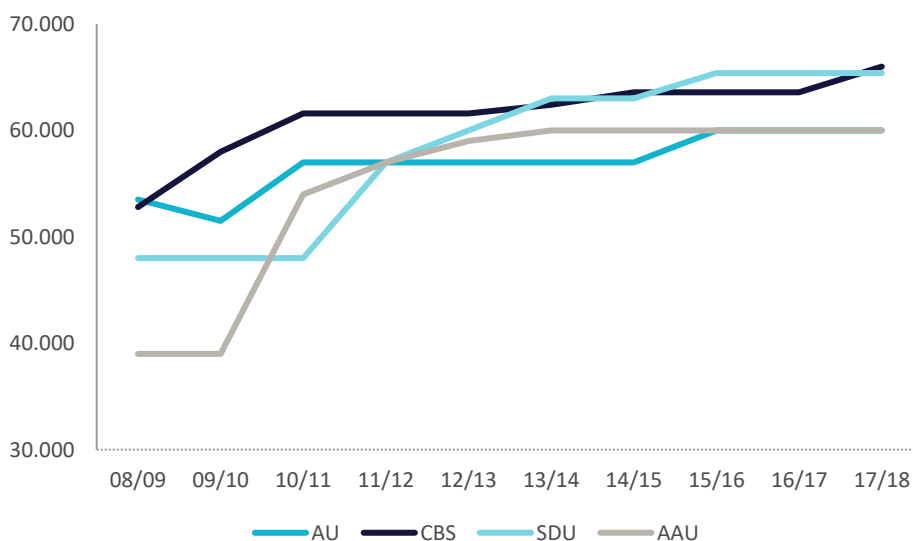
I studieåret 2017/18 har CBS, som de eneste sat prisen op på HD 2. del, og uddannelsen koster nu 66.000 kr., som er en stigning på 4 pct. sammenlignet med sidste studieår. De andre tre uddannelsesinstitutioner AU, SDU og AAU har fastholdt prisen for HD 2. del sammenlignet med studieåret før. Grundet CBS' prisstigning tilbyder SDU ikke længere den dyreste HD 2. del, da uddannelsen på CBS nu koster 600 kr. mere end SDU's.

Prisforskellen mellem den billigste HD 2. del på AU og AAU på 60.000 kr. til den dyreste på CBS på 66.000 kr. er dermed 6.000 kr., hvilket betyder, at prisen er cirka 10 pct. højere på CBS end AU og AAU.

Figur 3 og Tabel 3 viser prisudviklingen for en HD 2. del fra 2008/09 til 2017/18 opdelt på de fire uddannelsesinstitutioner, der udbyder uddannelsen.

Figur 3

Prisudviklingen for HD 2. del (i DKK løbende priser)

Kilde: Universiteternes hjemmesider

Tabel 3
Prisudviklingen for HD 2. del (i DKK løbende priser)

Studieår	AU		CBS		SDU		AAU	
	Pris	Årlig prisstigning	Pris	Årlig prisstigning	Pris	Årlig prisstigning	Pris	Årlig prisstigning
08/09	53.500	7%	52.800	6%	48.000	10%	39.000	15%
09/10	51.500	-4%	58.000	10%	48.000	0%	39.000	0%
10/11	57.000	11%	61.600	6%	48.000	0%	54.000	38%
11/12	57.000	0%	61.600	0%	57.000	19%	57.000	6%
12/13	57.000	0%	61.600	0%	60.000	5%	59.000	4%
13/14	57.000	0%	62.400	1%	63.000	5%	60.000	2%
14/15	57.000	0%	63.600	2%	63.000	0%	60.000	0%
15/16	60.000	5%	63.600	0%	65.400	4%	60.000	0%
16/17	60.000	0%	63.600	0%	65.400	0%	60.000	0%
17/18	60.000	0%	66.000	4%	65.400	0%	60.000	0%

Kilde: Universiteternes hjemmesider

Tre ud af de fire uddannelsesinstitutioner AU, CBS, og SDU har valgt at have samme priser på HD 2. del i de forskellige byer og på de forskellige linjer. Men AAU tilbyder HD 2. del i Finansiell rådgivning samt Organisation og ledelse i Rungsted til en højere pris end i de andre byer, hvor de tilbyder uddannelsen. Det skyldes, at i Rungsted er forplejning inkluderet, og HD 2. del koster her 7.600 kr. mere.

F / FAKTA

Hvor udbyder universiteterne HD-uddannelsen?

Aalborg Universitet (AAU): Aalborg, Aarhus og Rungsted

Aarhus Universitet (AU): Aarhus og Herning

Copenhagen Business School (CBS): Frederiksberg

Syddansk Universitet (SDU): Esbjerg, Kolding, Odense, Slagelse, Sønderborg, Vejle, Næstved og Roskilde

Dag oprettes HD-uddannelsen ikke i alle byer hvert år, da det kommer an på antallet, som søger. Derudover tilbydes der i nogle byer kun HD 1. del eller HD 2. del.

Færre optages på HD 1. del

Tre ud af fire uddannelsesinstitutioner har oplevet et fald i antallet af studerende, som er optaget på HD 1. del. AAU er den eneste udbyder, hvor flere er blevet optaget i perioden 2014/15 til 2017/18, men er også den uddannelsesinstitution, som har færrest antal optagne hvert år.

CBS er den uddannelsesinstitutioner, der optager flest HD 1. delstuderende. I 2017/18 blev der optaget 613 personer på CBS, hvilket er 17,6 pct. færre end i studieåret 2014/15.

AU er den uddannelsesinstitution, som har oplevet det største fald i perioden fra 2014/15 til 2017/18 på HD 1. delstudiet, hvor 306 færre personer blev optaget i studieåret 2017/18 svarende til et fald på 43 pct.

Tabel 4 viser udviklingen i antallet af studerende, som er optaget på HD 1. del fra 2014/15 til 2017/18 opdelt på de fire uddannelsesinstitutioner, der udbyder uddannelsen.

Tabel 4
Optag på HD 1. del

Studie år	AU		CBS		SDU		AAU		Samlet	
	Antal	Årlig stigning	Antal	Årlig stigning	Antal	Årlig stigning	Antal	Årlig stigning	Antal	Årlig stigning
14/15	718	-	744	-	258	-	63	-	1.783	-
15/16	530	-26%	636	-15%	234	-9%	68	8%	1.468	-18%
16/17	581	10%	671	6%	210	-10%	77	13%	1.539	5%
17/18	412	-29%	613	-9%	-	-	75	-3%	863	-

Kilde: Oplyst af de enkelte universiteter. SDU har ikke oplyst antallet af studerende, som er optaget på HD. 1 del i studieåret 2017/18.

Færre optages på HD 2. del

Det generelle billede er, at færre og færre optages på HD 2. del. Den største ændring er på AU, hvor 521 færre personer blev optaget i studieåret 2017/18 sammenlignet med 2014/15, hvilket er et fald på 53 pct. I de sidste tre år har AU været den uddannelsesinstitution, hvor der blev optaget flest på HD 2. del, men i studieåret 2017/18 optog CBS flest HD 2. del studerende.

Hvert år optages en stor del af HD 2. del studerende på CBS, og de har igennem de seneste fire år haft en markedsandel på omkring en tredjedel. Fra studieåret 2014/15 til studieåret 2017/18 oplevede CBS et fald på 107 personer, som svarer til 15,2 pct.

Tabel 5 viser udviklingen i antallet af studerende, som er optaget på HD 2. del fra 2014/15 til 2017/18 opdelt på de fire uddannelsesinstitutioner, der udbyder uddannelsen.

Tabel 5
Optag på HD 2. del

Studie år	AU		CBS		SDU		AAU		Samlet	
	Antal	Årlig stigning	Antal	Årlig stigning	Antal	Årlig stigning	Antal	Årlig stigning	Antal	Årlig stigning
14/15	991	-	702	-	321	-	136	-	2150	-
15/16	957	-3%	693	-1%	283	-12%	113	-17%	2046	-5%
16/17	734	-23%	598	-14%	336	19%	133	18%	1801	-12%
17/18	470	-36%	595	-1%	-	-	141	6%	1206	-

Kilde: Oplyst af de enkelte universiteter. SDU har ikke oplyst antallet af studerende, som er optaget på HD 2. del i studieåret 2017/18.

Færre og færre optages på HD-uddannelsen

Den generelle tendens for udviklingen i antallet af studerende, der optages på HD-uddannelsen, er, at færre og færre optages. Dette ses også af udviklingen vist både i Tabel 4 og Tabel 5. Tabellerne ser kun på antal optagne på HD 1. del og HD 2. del, og dermed ikke på antal optagne på enkeltfag. Der er en efterspørgsel efter HD på enkeltfag, men det vurderes, at det overvejende er personer, der ikke bliver uddannet revisorer i fremtiden, der tager enkeltfag på HD-studiet.

Samlet har der fra 2014/15 til 2017/18 været et fald på omkring 30 pct.¹ AU har oplevet det største fald på knap 53 pct. fra optaget i 2014/15 til optaget i 2017/18. AAU har som den eneste uddannelsesinstitution oplevet en stigning i perioden på 8,5 pct. Deres andel af det samlede optag i 2017/2018 udgør dog kun 9 pct.²

¹ Faldet er korrigeret for SDU's manglende tal for optag i 2017/18 ved at trække SDU fra i det samlede antal i 2014/15.

² Optag i 2017/18 er beregnet for AU, CBS og AAU.

Tabel 6 viser udviklingen i antallet af studerende, som er optaget på HD-uddannelserne fra 2014/15 til 2017/18 opdelt på de fire uddannelsesinstitutioner, der udbyder uddannelsen.

Tabel 6

Optag på HD 1. del og HD 2. del i alt

Studie år	AU		CBS		SDU		AAU		Samlet	
	Antal	Årlig stigning	Antal	Årlig stigning	Antal	Årlig stigning	Antal	Årlig stigning	Antal	Årlig stigning
14/15	1709	-	1446	-	579	-	199	-	3933	-
15/16	1487	-13%	1329	-8%	517	-11%	181	-9%	3514	-11%
16/17	1315	-12%	1269	-5%	546	6%	210	16%	3340	-5%
17/18	882	-33%	1208	-5%	-	-	216	3%	2306	-

Kilde: Oplyst af de enkelte universiteter. SDU har ikke oplyst antallet af studerende, som er optaget på HD-uddannelserne i studieåret 2017/18.

Om FSR – ANALYSE

FSR - danske revisorer udarbejder løbende analyser og survey, som tager udgangspunkt i aktuelle og relevante problemstillinger i revisorbranchen og i erhvervslivet generelt.

Formålet med undersøgelserne er at sætte fokus på relevante emner og nyttiggøre den unikke viden, som foreningens medlemmer besidder.

Det er tilladt at citere fra publikationen med tydelig kildeangivelse og med henvisning til FSR – danske revisorer.